

Projekt Blånagla

Husum, till augusti 2014

När kulturhuvudstadsåret invigdes i Umeå inleddes också konstprojektet "Blånagla" i Husum. Sedan 31 januari och under några veckor i februari 2014 lyser en handskriven text från gaveln på Husums Folkets hus, Husumgården.

Den lyder:

inge blånagla
oklädd idag

Det är konstnären Helena Byström som fångat upp repliken bland historier som berättats av äldre anställda som jobbat på fabriken i Husum. Hon bad den tidigare kontorsanställda Ivan Kassman skriva ned orden på papper och överförde skriften till väggen. Innebörden i citatet, som står som motto för hela det påbörjade konstprojektet, kan tydas: utan blånaglar var en riktig fabriksarbetare inte välklädd.

Byström, skulpturutbildad konstnär med bakgrund i Örnsköldsvik, har inlett ett arbete som hon genomför tillsammans med koreografen Anna Källblad, kompositören Lisa Ullén, filmaren Jenny Vinterqvist och tidigare anställda vid fabriken i Husum. Deras minnen, berättelser och rörelser ligger till grund för en planerad dansopera som kommer att uppföras i folkparken Orrvika i augusti.

Den ursprungliga impulsen till projektet kom när ägaren Metsä Board i Husum beslutade att riva fabriken's äldsta skorsten vid det gamla massakokeriet. Ann-Sofie Ingman, husumbo som då arbetade på Läns museet Murberget i Härnösand, ville bevara minnet av skorstenen och gjorde i samband med rivningen en dokumentation, en etnologisk studie bland nuvarande och tidigare fabriksarbetare. I rapporten förekommer många gångbara och kraftfulla uttryck, som gjorde intryck på Helena Byström när hon fick syn på den. Istället för ett monument av förbrukat tegel gör hon nu ett verk där samhället Husum, dess innevånare, industri, historia och berättelser tas tillvara och gestaltas.

Det projekt Helena Byström driver är ett av bidragen med vilka Örnsköldsviks kommun ansluter sig till kulturhuvudstadsåret i Umeå. Andra medverkande parter i projektet är Grundsunda framtidsgrupp, Pappers avd 143 Husum, Husums S-förening och Föreningen Folkets Hus och Parker. Projektets utveckling kan följas på <http://blanagla.wordpress.com>. Fortlöpande information kommer också att finnas på lunchrestaurangen Björnen på Bruksvägen 90 i centrala Husum.

Text och foto: Margareta Klingberg
Volym 2014-02-16